

Stedelijk Museum : The Adventure

Melvin van Meeteren
Nathan Flier
Klas GI-1C

Stelling: “Het kunstbegrip van de l’art pour l’art moest wel leiden naar de abstractie als ultieme consequentie daarvan!”. Beargumenteer deze stelling!

Met L'art pour l'art wordt bedoeld dat een kunstwerk gewaardeerd zou moeten worden voor de kunst op zichzelf, niet naar de waarden waar het kunstwerk naar gemaakt is, zoals morele doeleindes, functies voor een bepaald persoon of gebeurtenis. Kunstenaars namen hierdoor een soort “afstand” van hun kunstwerk. Door er objectief naar te kijken, komen alleen artistieke waarden naar boven in een kunstwerk met veel meer focus dan “traditioneel” met een moreel. Langzaam aan zorgt deze term ervoor dat emotioneel geladen kunst tot abstractie komt, waarbij “een kunst alleen nog maar een kunst is”.

In de lessen worden twee wegen bewandeld die hebben geleid van figuratie tot de abstractie. Eén weg via het Expressionisme, en een andere weg via het Kubisme. Schets de ontwikkeling van deze twee wegen in de tijd gezien aan de hand van de kunstwerken in het Stedelijk. Let wel, dit is een heuse speurtocht, je moet echt op zoek gaan en probeer die 2 wegen in het museum te ontdekken en in kaart te brengen aan de hand van de kunstwerken die op zaal hangen of staan. Vermeld met naam en toenaam de kunstenaars die hierin een hoofdrol hebben gespeeld, zowel vóór als de ontwikkeling ná W.O. II. En beschrijf de desbetreffende kunstwerken. (Kies voor elke weg ca. 10 werken.

De belangrijkste ontwikkeling in de kunst was in de latere jaren vooral dat de bedoeling van de kunst, meer naar de kunst zelf moest en niet het onderwerp, de motieven en verhalen van het uitgebeelde voorwerp, persoon of omgeving. Met volledige abstractie als eindpunt, is er een ontwikkeling te merken in de jaren van tijd.

Eerst zullen we de weg van het expressionisme bespreken:

Vincent van Gogh – Vaas met Anjers - 1886

Dit expressionistische werk van Vincent van Gogh laat duidelijk nog zien dat in het jaar 1886 er nog veel focus ligt op het herkennen van een moreel. De aandacht staat duidelijk op de kleuren en textuur van de anjers, met een contrast-makende fles in het midden.

Natalia Sergeevna - Luchistoyte More (Rayistische Zee) – 1912

Deze zee van Natalia Sergeevna heeft al een duidelijke invloed van het begin naar abstractie. Wel is de textuur van zee nog erg in beeld, ook de kleuren. Er is veel gespeeld met de vormen die meer aandacht werven naar de kunst op zichzelf, die puntig en droehoekig overkomen.

Wassily Kandinsky -Improvisation 33 - 1913

Bij deze art piece van Wassily Kadisky is te zien dat er abstractie nog niet zoveel van toepassing was als nu. Het muzikale thema is nog ter herkennen en er is gespeeld met krachtige basiskleuren.

Henri Matisse– Odalisk - 1920

Henri Matisse schenkt hier een ander beeld dan de gebruikelijke naakte dames in de kunst. Er is geen detail te zien van seksuele gedeeltes van het lichaam en er is meer focus op de emotie en het gevoel van de kunst zelf, te zien in het meer krachtigere gebruik van de kleuren en vormen rondom het lichaam.

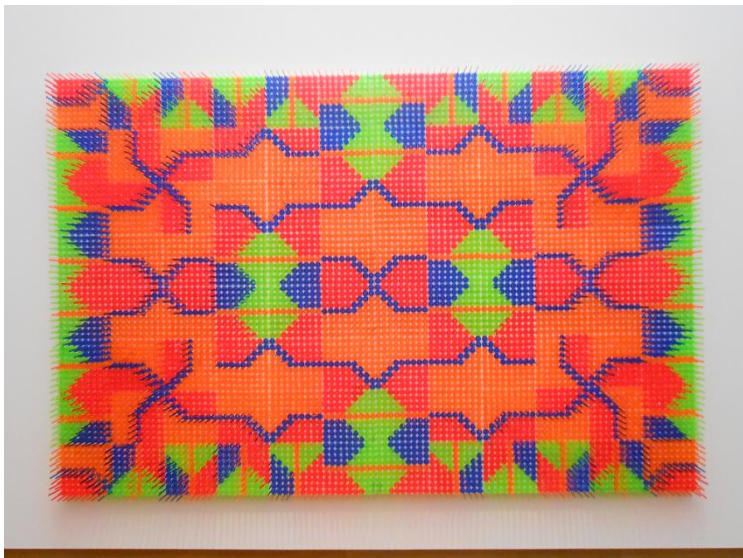
Karel Appel – Twee Uiltjes – 1948

Bij dit werk van Karel Appel is het abstracte al meer ontwikkeld in de mindsets van kunstenaars. Diepte is geheel verdwenen en het verhaal van de 2 hoofdjes is meer in beeld van het gehele kunstwerk. De kleuren zijn versimpelder geworden, waardoor er minder aandacht nodig is voor het herkennen van de uiltjes.

Marcia Nolte/Stijn van der Vleuten/Bob Waardenburg – Cocktail Carpet - 2015

Dit nieuwe werk van beeldend kunstenaar Bob Waardenburg met Marcia Nolet en Stijn van der Vleuten is een slag in de vorm van abstractie in de kunst. Een serie van 3 werken is te vinden in het museum. Dit werk laat alle duidelijke herkenbare vormen wegliggen en weerspiegelt de emotie die je krijgt van cocktails in zijn kleuren; Feestelijk, druk en afwisselend. Het gebruik van schuim geeft dit wekr een unieke, warrige structuur die de feestelijkheid versterkt.

Marcia Nolte/Stijn van der Vleuten/Bob Waardenburg – Stirrer Carpet - 2015

Deze variant van de nieuwe werken is gemaakt uit allemaal roerstkjes. Helaas was er alleen deze foto, maar de rechte structuur van de stokjes, die alleen van voren te zien is, geeft een machtig beeld en laat zijn bekijker even dwalen in het plezierige patroon van kleuren.

Marcia Nolte/Stijn van der Vleuten/Bob Waardenburg – Umbrella Carpet - 2015

Umbrella Carpet is gemaakt van puur kleine houten paraplutjes. Dit geeft een stippige structuur aan waarmee ook duidelijk gespeeld is in dit kunstwerk. De ronde blauwe cirkels, versterkt met de rode golvige strepen geeft een Braziliaans gevoel, vanwege dezelfde kleuren en patronen herkennen in de vlag.

Als conclusie zijn er een aantal kenmerken te vinden hoe expressionisme naar abstractie is gevormd. Kleuren werden steeds machtiger, meer richting basiskleuren en sterker in beeld. Definities van objecten, mensen, vormen, landschappen werden minder belangrijk, de focus is steeds meer gaan liggen op de techniek van de kunst zelf. Met deze factoren hebben kunstenaars een manier gevonden om een sterke emotie, expressie achter te laten in hun kunst voor de kijker.

De weg van het kubisme:

De weg van figuratie tot abstractie ging onder andere via het kubisme. Om deze weg goed weer te geven, hebben wij kubistische werken op chronologische volgorde gezet.

De belangrijkste naam die bij deze ontwikkeling hoort is Piet Mondriaan. Dit hebben wij goed gemerkt in het stedelijk museum, aangezien de meeste van de werken die wij hebben uitgekozen, door Piet Mondriaan zijn gemaakt.

La Montagne Sainte-Victoire - Paul Cézanne - 1888

Dit werk van Paul Cézanne is één van de eerste werken waarin het kubisme zichtbaar wordt. Niet voor niks wordt Paul Cézanne dan ook als de artistieke vader van de kubisten beschouwd. Het kubisme wordt in dit werk zichtbaar door de huizen, die niet meer zijn dan tweedimensionale blokken.

Tableau III: compositie in ovaal - Piet Mondriaan - 1914

In dit werk is het kubisme overduidelijk aanwezig: bijna alleen maar rechte lijnen en veel gebruik van dezelfde kleuren. Met dit werk was Mondriaan zijn tijd dan ook ver vooruit!

De Molen - Piet Mondriaan - 1917

Dit werk laat het begin van het kubisme van Mondriaan zien, door een beperkt kleurenpalet, en door het gebrek aan details. Zo zie je bijvoorbeeld weinig details op de molen, behalve enige schaduwwerking. Opvallend is dat dit werk bij lange na niet zo kubistisch is als het vorige genoemde werk.

Rood-blauwe stoel - Gerrit Rietveld - 1919 - 1923

Bij dit werk van Gerrit Rietveld is de duidelijke kleur- en vormgeving te zien die je ook terug ziet bij Mondriaan. Ook is een poging gedaan om de kunststroming van het kubisme vorm te geven in een object wat gebruikt wordt in het dagelijks leven. Je herkent duidelijk een stoel, al zou je er niet voor je gemak op gaan zitten.

*Geverf beuken en berken multiplex -
Gerrit Rietveld - 1919-1923*

In dit werk is net als in het vorige besproken werk een dagelijks voorwerp te zien, namelijk een stoel waar een baby op kan zitten zonder er af te vallen. Dit werk is echter al iets minder herkenbaar qua vorm dan het vorige werk, doordat een baby-stoel minder vaak voorkomt als een gewone stoel.

suprematisch kruis - Kazimir Malevich - 1920

Dit werk is zonder twijfel kubistisch: de vorm die de maker probeerde over te brengen, is vereenvoudigd tot 2 kubussen, die twee verschillende kleuren hebben. Dat Kazimir een kruis probeerde te laten zien is echter nog wel duidelijk zichtbaar.

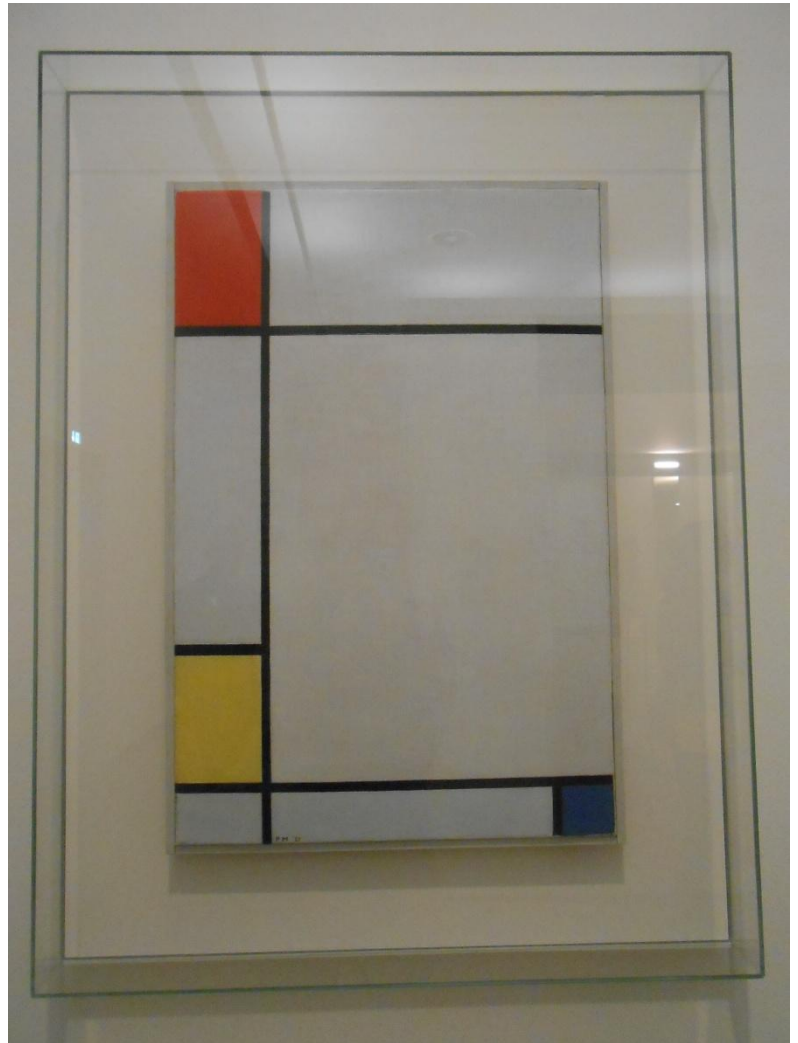
Compositie met geel, rood, zwart, blauw en grijs - Piet Mondriaan - 1920

In deze compositie staat er niet meer dan vierkanten, waarbij gebruik is gemaakt van de gulden snede om de compositie te versterken. Toch zou je als je je best deed, hier nog een bal of iets dergelijks in kunnen zien, al is het maar zeer de vraag of Mondriaan dit ook probeerde weer te geven.

*Compositie: no. III, met rood, geel en blauw -
Piet Mondriaan - 1927*

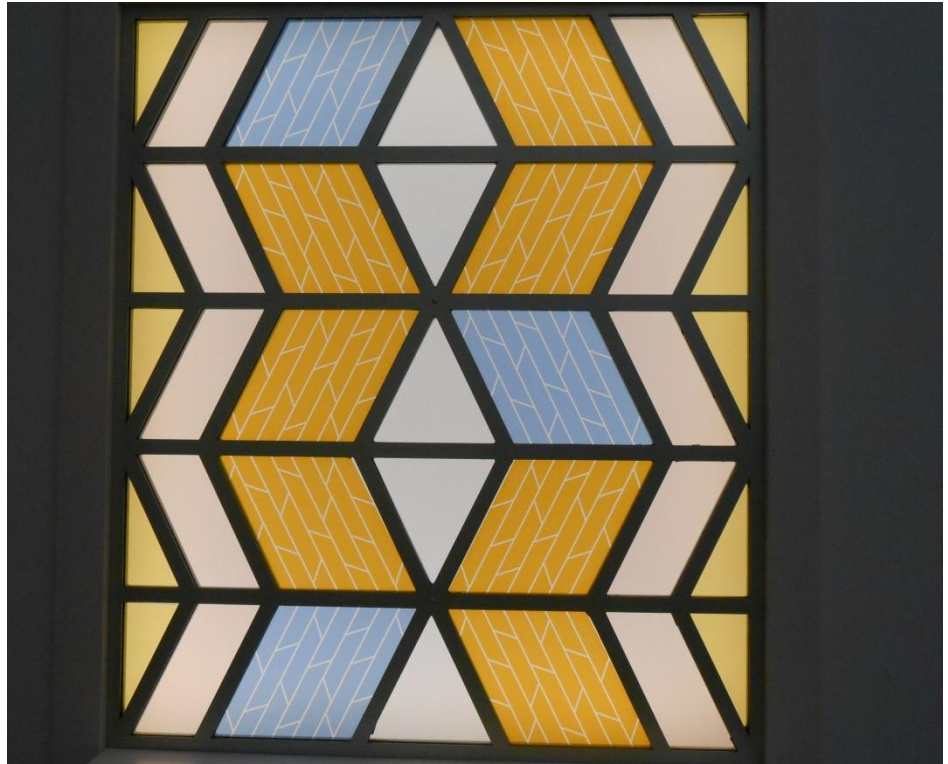
In dit werk is zelfs het aantal kubussen en het aantal verschillende kleuren beperkt waardoor een nog kubistischer werk is ontstaan als het vorige genoemde werk. 'no. III' verhuld voor ons persoonlijk dat het bij dit werk echt alleen om de compositie gaat.

Current table - Marjan van Aubel
- 2014

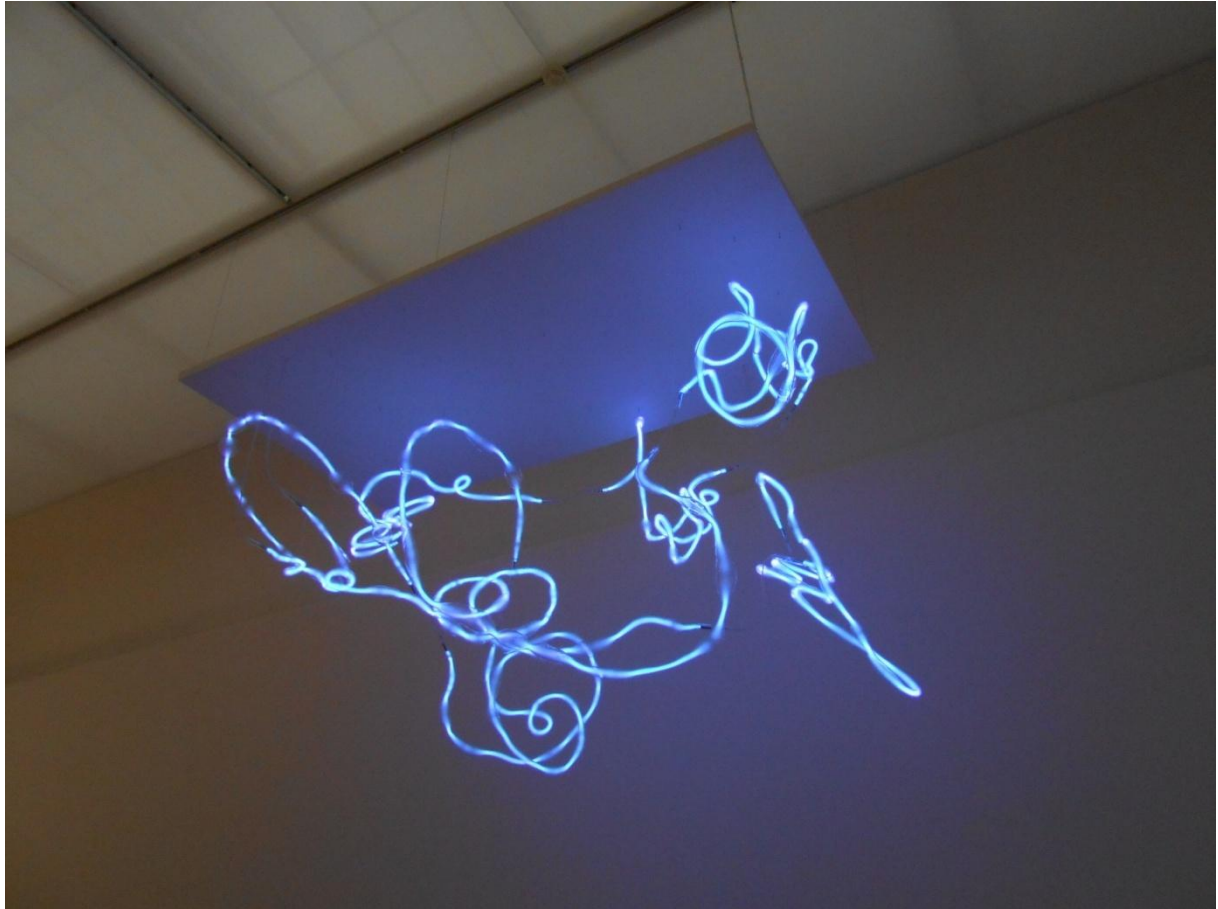
In dit werk van Marjan van Aubel zou je een glas-in-lood raam kunnen zien, ook is er een muurpatroon te herkennen. Dit werk is in een andere stijl als de werken van Mondriaan, maar is duidelijk kubistisch door de rechte lijnen en het beperkt aantal kleurvarianties.

Kies een kunstwerk dat tot het Surrealisme behoort, en leg uit waarom je dat vindt! (ca. 150 woorden)

Het surrealisme heeft veel te maken met een droomwereld. Vaak zijn dit soort werken gemaakt aan de hand van dromen of visioenen die de maker zelf gehad heeft, zoals bij Dalí het geval is.

Als surrealistisch werk hebben we voor 'Phenomeneon' gekozen van Pieke Hermans:

Ten eerste hebben we juist dit kunstwerk uitgekozen, omdat dit werk een vervreemdende indruk geeft. Deze vervreemdende indruk is namelijk een erg belangrijke factor wat een kunstwerk tot het surrealisme doet behoren. Wat dit kunstwerk een vervreemdende indruk geeft, is voor ons voornamelijk de vorm. In de vorm van dit werk kun je namelijk moeilijk iets herkenbaars ontdekken. De kleur en structuur van dit werk versterken dit effect, omdat dit niet aan een bestaand voorwerp doet denken. Bovendien doet het neonlicht onecht aan.

Ook hebben we 'Phenomeneon' uitgekozen als surrealistisch werk omdat neonbuizen gebruikelijk recht zijn en overal dezelfde dikte hebben, terwijl ze in dit werk helemaal gebogen zijn, en afwisselend van dikte, waardoor de lichthoeveelheid ook verschilt per stuk van het kunstwerk.

Kies 1 kunstwerk dat tot de Pop Art behoort, en leg uit waarom je dat vindt!

Roy Lichtenstein : As I opened fire – 1964

As I opened fire heeft een duidelijke kunststroming van de jaren 60 comic-style kunst. Vlakke kleuren, sterk rondom de basiskleuren zorgt voor een machtige en spannende comic-book style. Door de stijl van kleuren, de strakke teken-achtige lijnen en het WW2 thema, met comic achtige letters vinden wij dit kunstwerk passen bij de stroming Pop-Art. De basiskleuren zijn goed en duidelijk te zien (rood, blauw en geel). Fascinerend feitje is dat Roy Lichtenstein geprobeerd heeft zijn kunst er mechanisch te laten uitzien, ondanks dat het met de hand is gemaakt. De typisch Amerikaanse comic letters versterken het effect van een ouderwets-uitziend stripverhaal.

Bedenk een concept voor een game of interactieve applicatie die zich afspeelt in een museum van beeldende kunst zoals Het Stedelijk!

Arthunt – De naam, de kunst, de kennis.

Arthunt is een app die gedownload kan worden via de playstore, of een QR-Code voor in het stedelijk museum zelf. Aan het begin van een spel begint de app met het weergeven van een kunstwerk, het doel van de speler is om informatie over het kunstwerk te vinden (in het museum zelf natuurlijk) en zo de vraag over het kunstwerk goed te beantwoorden.

De speler krijgt punten naarmate hij vragen over het kunstwerk juist beantwoordt, waarbij een score bijgehouden wordt in de speurtochtgame. Elke dag begint een nieuwe competitie waarbij de gebruiker die het meest punten heeft wint. Deze winnaar krijgt een museumbon ter waarde van 10 euro.

Een simpel en klein extraatje voor een museum om vooral jongere gebruikers kennis te laten maken met de kunst op een leuke manier!

INDIVIDUEEL TE BEANTWOORDEN: Met welk kunstwerk voel je de meeste interactie mee, qua beleving? Dat kan in actieve dan wel in suggestieve zin zijn.

Melvin:

Roy Lichtenstein : As I opened fire – 1964

Hoewel al behandeld in dit verslag; As I opened fire maakt persoonlijk heel veel los bij mij bij het zien van het meesterwerk. Zelf ben ik erg fan van Pop-Art en vind dit een zeer mooie stroming in de kunst.

De compositie van de scènes, het kleurgebruik en de Amerikaanse stijl van comic letters geen mij een gevoel van charme en spanning. Zelf raak ik sneller geïnteresseerd in werken waar nog een vorm van realisme, of definitie in te vinden is.

Roy Lichtenstein's werk voel ik een sterke interactie mee, vanwege de stroming van kunst en de unieke combinatie van kleuren, samen met de drukke en heftige scènes te zien in het werk.

Nathan Flier

Het werk waar ik het meest interactie mee voelde was het werk van Jean Tinguely: "ijzer, rubber, benzinemotor, verf". Dit werk is net als alle andere werken van Tinguely vol beweging.

Dit vond ik bij al Tinguely's werken bijzonder, maar dit werk sprak mij het meest aan, door de sfeer die het bij mij oproept.

Deze fiets leek mij uit te nodigen om zelf ook te fietsen, maar vooral ook om te kijken hoe alle beweging werkte. Ik vond het dan ook een bijzondere ervaring om dit kunstwerk te bestuderen.

Wat mij ook erg aansprak aan dit werk waren de geluiden die dit kunstwerk maakten. Dit deed mij denken aan een krakkemikkige stationsfiets, wat mij betreft een prettig geluid is om naar te luisteren!

Dit krakkemikige werd ook versterkt door het roestige metaal en door het feit dat deze fiets niet lijkt te werken.

